

تعریف پژوهش در نظر اعضای هیأت علمی و رابطه آن با تمایل به انواع فعالیت علمی

دکتر حسین بهروان*

چکیده

این مقاله حاوی بخشی از نتایج طرح پژوهشی است درباره انگیزه اعضای هیأت علمی دانشگاه برای انجام فعالیت‌های پژوهشی. مسئله اساسی در این مقاله این است که چه رابطه‌ای بین نحوه تعریف پژوهش توسط اعضای هیأت علمی با تمایل به انجام انواع فعالیت‌های علمی در دانشگاه وجود دارد. در این تحقیق تعداد ۱۶۸ نفر عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده (Random) و قشربندی شده (از تمامی رشته‌ها) انتخاب شده که با خطای نمونه‌گیری $0/05$ و احتمال ۹۵ درصد صحت گفتار قابل تعمیم به جامعه آماری اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی می‌باشد. نمونه‌ها به دو گروه رشته‌های علوم انسانی و رشته‌های غیر علوم انسانی تقسیم شده و تفاوت‌ها بر حسب نوع رشته محاسبه و تحلیل شده است.

مبانی نظری مقاله با استفاده از دیدگاه کنش متقابل نمادین و سایر دیدگاه‌های جامعه‌شناسی است که در گزارش اصلی به طور مفصل بیان شده است. نتایج نشان داده است که نوع تعریف و برداشت اعضای هیأت علمی از پژوهش در انگیزه آنان به انجام

فعالیت‌های مختلف علمی مؤثر است و نوع تعریف پژوهش در برخی زمینه‌ها برحسب علوم انسانی و غیر علوم انسانی به طور معنادار متفاوت است. بنابراین هر زمینه یا رشته علمی تصورات و دیدگاه‌های معینی را به اعضای خود منتقل می‌کند و نمادهایی برای فعالیت‌های علمی تعریف می‌نماید که نتایج آن به صورت جمعی قابل مشاهده است. حاصل چنین دیدگاه‌ها و تعاریفی این است که رشته‌های علوم انسانی کمتر به اجرای طرح پژوهشی تمایل دارند تا رشته‌های غیر علوم انسانی.

واژه‌های کلیدی: پژوهش - اعضای هیأت علمی - فعالیت علمی - علوم انسانی - غیر علوم انسانی - طرح‌های پژوهشی - دانشگاه فردوسی مشهد

مقدمه

برخی جامعه‌شناسان معتقدند تصمیم‌گیری انسان به انجام عمل معین، تابع فرآیند معنی‌سازی، تعریف وضعیت و ارزیابی شرایط موجود است. لذا تمایل اعضای هیأت علمی به انجام انواع فعالیت‌های علمی و پژوهشی در پرتو نظریه کنش مقابل نمادین قابل تحلیل است. در این مقاله ضمن بیان کوتاه دیدگاه متقابل نمادین و اهمیت نقش تعریف وضعیت در انجام فعالیت‌های علمی، به بررسی مقایسه‌ای تعریف پژوهش از دیدگاه اعضای هیأت علمی علوم انسانی و علوم غیر انسانی پرداخته می‌شود و سپس رابطه نحوه تعریف مزبور با تمایل آنان به انجام انواع فعالیت‌های علمی مختلف با استفاده از نتایج تحقیق انجام شده بیان می‌شود.

فعالیت علمی از دیدگاه کنش متقابل نمادین

دیدگاه کنش متقابل، فعالیت اجتماعی فردی و جمعی را تحقق قصد و نیت می‌داند. عمل انسان بیان آگاهی و محصول ارزش‌ها و انگیزه‌های او است. هر عملی نمادین است زیرا حرکتی معنی‌دار و قصدمند می‌باشد. عمل می‌تواند هم به شخص و هم به جمع نسبت داده شود و برای درک عمل اجتماعی باید انگیزه‌ها، مقاصد و اهداف عمل‌کننده را بررسی کرد.

تعریف عمل از دیدگاه جورج هربرت مید که یکی از صاحب‌نظران عمده این دیدگاه است شامل توجه کردن، درک کردن، تصور کردن، استدلال کردن، احساس و غیره است (توسلی، ۱۳۷۰: ۲۷۵). موجود انسانی دارای «خود» است و همان‌طور که می‌تواند در

برابر دیگران عمل کند، در برابر خود نیز قادر به عمل است و می‌گوید این کار را بکن و آن کار را نکن. این توانایی او را قادر می‌سازد که چیزهای پیرامون را برای خود معنی کند و اعمال خود را بر اساس آن معانی هدایت نماید. به طور خلاصه، برخی از مهمترین پیش فرضهای این دیدگاه به شرح زیر است:

۱ - انسانها بر خلاف حیوانات، قادر به تفکر هستند.

۲ - قدرت تفکر به وسیله کنش متقابل اجتماعی شکل می‌گیرد، به عبارت دیگر تصورات ما به تصورات دیگران مربوط است.

۳ - مردم در جریان کنش متقابل اجتماعی معانی و نمادهایی می‌آموزند که به آنها امکان می‌دهد تفکر خود را بروز دهند.

۴ - مردم قادرند معانی و سمبلهایی را که در کنش متقابل خود با دیگران به کار می‌گیرند بر اساس تفسیر خود از وضعیت تغییر دهند و اصلاح کنند.

۵ - این تغییرات به این دلیل امکان پذیر است که انسان می‌تواند با خود کنش متقابل برقرار سازد و بر اساس آن، جریانات ممکنه خود را معاینه و مزایا و معایب آن را ارزیابی و سپس دست به انتخاب بزند (ترنر، ۱۳۷۲: ۴۸).

توماس، یکی دیگر از نظریه پردازان دیدگاه فوق، معتقد است که مردم معانی و نمادها را که از بیرون به آنها تحمیل شده باشد نمی‌پذیرند بلکه آنان بر اساس تعریف وضعیت، معانی تازه ای برای امور مختلف ایجاد می‌کنند. قضیه مشهور توماس چنین بیان می‌شود: «اگر مردم وضعیت‌ها را واقعی تعریف کنند، با نتایج آنها نیز به طور واقعی برخورد خواهند کرد».

بنا بر مطالب فوق، اعضای هیأت علمی دانشگاه به عنوان کنشگران سازمان علمی دانشگاه، در شرایط و موقعیتهای مختلفی به لحاظ قرار گرفتن آنها در نقشهای علمی و گروههای تخصصی که برای آنها فراهم است، انواعی از فعالیتهای علمی را برای خود به گونه مناسب با شرایط خود تعریف می‌کنند و بر اساس این تعاریف اقدام به تصمیم‌گیری و عمل می‌نمایند. لذا بر اساس تحقیق انجام شده در دانشگاه فردوسی مشهد (بهروان، ۱۳۷۶)، ابتدا تفاوت در تعریف پژوهش بر حسب گروههای علوم انسانی و غیر علوم انسانی و سپس رابطه آن با تمایل به فعالیت علمی بیان می‌شود. بنا بر دیدگاه کنش متقابل نمادین، اعضای هیأت علمی به عنوان کنشگران فعال در اجتماعی علمی نقشهای موجود در سازمان علمی را ادراک، احساس، تفسیر و تعریف می‌کنند و به موجب این عوامل اقدام به عمل می‌نمایند یا تمایل خود را به فعالیت معین بروز می‌دهند. بدیهی است این

تفسیرها و تعریفها با انگیزه‌ها، منافع و سود و زیانها و نیز سایر شرایط موقعیت کنشگران ارتباط دارد که نیاز به تحلیل جداگانه‌ای دارد. لیکن همان طور که دیده خواهد شد، نوع تعریف پژوهش با نوع تمایل به فعالیت پژوهشی اعضای هیأت علمی ارتباط دارد و نوع تعریف پژوهش نیز بر حسب پایگاه تخصصی (رشته‌های علوم انسانی و غیر علوم انسانی) تفاوت دارد.

مقایسه تعریف پژوهش در رشته تخصصی علوم انسانی و غیر علوم انسانی

از اعضای هیأت علمی مورد بررسی پرسیده شده است: «به نظر شما هر یک از فعالیت‌های علمی زیر اگر درست انجام شود، چقدر می‌تواند به عنوان پژوهش به معنای واقعی کلمه در رشته تخصصی شما تعریف شود؟» پاسخهای به دست آمده از طریق تحلیل عوامل به چهار دسته طبقه‌بندی شده است، به طوری که می‌توان گفت هر دسته از تعاریف مزبور ویژگی منحصر به فرد و متمایزی را دارا می‌باشد. به عبارت دیگر، تعاریف درون هر دسته از نظر مفهومی سنخیت ویژه‌ای را با هم دارا می‌باشند. چنان که می‌توان گفت تعاریف هر دسته مفهوم خاصی را بیان کند. توضیح این که مقوله «کم» در این بخش شامل پاسخهای هیچ، کم و متوسط و مقوله «زیاد» شامل پاسخهای زیاد و بسیار زیاد می‌باشد. مقوله مورد بحث در جدولهای مقاله حاضر به دو طیف کم و زیاد طبقه بندی شده است.

دسته اول - فعالیتهای علمی پشتیبانی

۱ - راهنمایی رساله های دانشجویی

جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که ۴۱/۷٪ کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی راهنمایی رساله دانشجویی را به مقدار متوسط یا کمتر، پژوهش تعریف می‌کنند در حالی که ۵۸/۳٪ بقیه آن را با گزینه زیاد پژوهش محسوب می‌نمایند. ملاحظه می‌شود اگر چه ظاهراً اعضای گروه غیر علوم انسانی بیشتر از علوم انسانی رساله را پژوهش می‌دانند، لیکن تفاوت مزبور از نظر آماری معنی‌دار نیست. لذا همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ضعیف است. بنابراین می‌توان گفت اعضای گروه علوم انسانی از نظر تعریف راهنمایی رساله دانشجویی به عنوان پژوهش تفاوت قابل ملاحظه‌ای با گروه غیر علوم انسانی ندارند. همچنین در کل اعضای هیأت علمی تفاوت قابل ملاحظه‌ای بین کسانی که آن را زیاد پژوهش می‌دانند و کسانی که آن را کم پژوهش می‌دانند وجود ندارد.

جدول ۱ - تعریف پژوهش (راهنمایی رساله) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه / تعریف
۴۱/۷	۵۱/۸	۴۸/۲	کم
۵۸/۳	۴۸/۲	۵۱/۸	زیاد
۱۵۱	۶۸	۸۳	جمع

Cramer's V = 0.16

Sig = 0.41

۲ - مطالعه

جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که ۷۲/۲٪ کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی مطالعه را به میزان زیاد، پژوهش محسوب می‌کنند در حالی که ۲۷/۸٪ بقیه آن را به مقدار متوسط یا کمتر پژوهش می‌دانند.

ملاحظه می‌شود تفاوت معنی‌داری از نظر تعریف فوق بین اعضای هیأت علمی گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی وجود ندارد، چنان که ۲۸٪ اعضای هیأت علمی علوم انسانی و ۲۷/۵٪ غیر علوم انسانی مطالعه را به مقدار کم پژوهش محسوب می‌کنند. همبستگی تعریف فوق و گروه تخصصی ضعیف است و این همبستگی با توجه به سطح معنی‌داری به دست آمده معنی‌دار نیست. البته می‌توان گفت درصد قابل توجه و مهمی از کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی، مطالعه را زیاد پژوهش می‌دانند.

جدول ۲ - تعریف پژوهش (مطالعه) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه / تعریف
۲۷/۸	۲۷/۵	۲۸	کم
۷۲/۲	۷۲/۵	۷۲	زیاد
۱۵۱	۶۹	۸۲	جمع

V = 0.12

Sig = 0.73

۳- ارتباطات علمی و شرکت در سمینارها

جدول شماره ۳ نشان می‌دهد که ۷۱/۷٪ از کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی ارتباطات علمی و شرکت در سمینارها را زیاد پژوهش می‌دانند در حالی که ۲۸/۳٪ آن را متوسط یا کمتر پژوهش محسوب می‌کنند.

اگر چه تفاوت مزبور در کل اعضای هیأت علمی قابل توجه و معنی دار است لیکن بین اعضای گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی تفاوت قابل ملاحظه‌ای از نظر تعریف فوق دیده نمی‌شود و تفاوت مزبور از نظر آماری معنی دار نیست و همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ضعیف است.

جدول ۳- تعریف پژوهش (شرکت در سمینارها) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

تعریف گروه	علوم انسانی	غیر علوم انسانی	کل هیأت علمی
کم	۳۲/۳	۲۲/۲	۲۸/۳
زیاد	۶۶/۷	۷۷/۸	۷۱/۷
جمع	۸۷	۷۲	۱۵۹

$$V = 0.18$$

$$\text{Sig} = 0.26$$

دسته دوم - تألیف و ترجمه کتاب

۴- تألیف مقاله

جدول شماره ۴ نشان می‌دهد که ۸۲/۹٪ کل اعضای هیأت علمی تألیف مقاله را زیاد پژوهش محسوب می‌کنند در حالی که فقط ۱۷/۱٪ آنان تألیف مقاله را به مقدار متوسط یا کمتر پژوهش تعریف کرده‌اند. ملاحظه می‌شود اگر چه اکثریت اعضای هیأت علمی تألیف مقاله را زیاد پژوهش می‌دانند لیکن تفاوت قابل ملاحظه‌ای بین اعضای هیأت علمی علوم انسانی و غیر علوم انسانی از نظر تعریف فوق دیده می‌شود. چنان که می‌توان گفت تألیف مقاله در گروه غیر علوم انسانی بیشتر از گروه علوم انسانی به مقدار زیاد پژوهش محسوب می‌شود، در حالی که در گروه علوم انسانی کمتر پژوهش محسوب می‌گردد. ۹۱/۷٪ اعضای گروه غیر علوم انسانی در مقابل ۷۵/۶٪ علوم انسانی تألیف مقاله را زیاد پژوهش می‌دانند،

در حالی که ۲۴/۴٪ اعضای گروه علوم انسانی در مقابل فقط ۸/۳٪ غیر علوم انسانی آن را کم پژوهش می‌دانند. تفاوت‌های مزبور از نظر آماری معنی‌دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ۲۵٪ است.

جدول ۴ - تعریف پژوهش (تالیف مقاله) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه / تعریف
۱۷/۱	۸/۳	۲۴/۴	کم
۸۲/۹	۹۱/۷	۷۵/۶	زیاد
۱۵۸	۷۲	۸۶	جمع

$$V = 0.25$$

$$Sig = 0.03$$

۵ - تألیف کتاب

جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که ۴/۵ یا ۸۰/۶٪ کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی تألیف کتاب را زیاد پژوهش تعریف می‌کنند و فقط ۱۹/۴٪ آن را متوسط یا کمتر پژوهش می‌دانند.

ملاحظه می‌شود که تفاوت قابل ملاحظه‌ای از لحاظ تعریف فوق به عنوان پژوهش بین گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی وجود ندارد و همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ضعیف است و تفاوت مزبور از نظر آماری معنی‌دار نمی‌باشد.

جدول ۵ - تعریف پژوهش (تالیف کتاب) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه / تعریف
۱۹/۴	۲۳/۹	۱۵/۷	کم
۸۰/۶	۷۶/۱	۸۴/۳	زیاد
۱۶۰	۷۱	۸۹	جمع

$$V = 0.16$$

$$Sig = 0.37$$

۶ - نقد یا صحیح

جدول شماره ۶ نشان می‌دهد که ۵۳/۷٪ یا بیشتر از نیمی از اعضای هیأت علمی نقد یا تصحیح را زیاد پژوهش می‌دانند در حالی که ۴۶/۳٪ آن را به مقدار متوسط یا کمتر پژوهش محسوب می‌کنند. ملاحظه می‌شود تفاوت قابل ملاحظه‌ای از لحاظ تعریف فوق بین علوم انسانی و غیر علوم انسانی وجود دارد به طوری که اعضای گروه علوم انسانی بیشتر از غیر علوم انسانی طرفدار تعریف فوق به عنوان پژوهش می‌باشند. چنان که ۶۲/۷٪ گروه علوم انسانی در مقابل ۴۲/۲٪ غیر علوم انسانی نقد یا تصحیح را زیاد پژوهش می‌دانند. حدود ۲۰٪ تفاوت مزبور در بین این دو گروه از لحاظ آماری معنی‌دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ۳۰٪ است. این همبستگی از نظر آماری معنی‌دار محسوب می‌شود.

جدول ۶ - تعریف پژوهش (نقد یا تصحیح) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه / تعریف
۴۶/۳	۵۷/۸	۷۳/۳	کم
۵۳/۷	۴۲/۲	۶۲/۷	زیاد
۱۴۷	۶۴	۸۳	جمع

$V = 0.30$

$Sig = 0.01$

۷ - ترجمه کتاب

جدول شماره ۷ نشان می‌دهد که ۵۱/۳٪ کل اعضای هیأت علمی ترجمه کتاب را زیاد پژوهش می‌دانند در حالی که ۴۸/۷٪ بقیه آن را متوسط یا کمتر پژوهش تلقی می‌کنند. ملاحظه می‌شود تفاوت قابل توجهی بین دو گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی از لحاظ طرفداری از تعریف فوق به عنوان پژوهش وجود دارد، چنان که گروه علوم انسانی بیشتر از غیر علوم انسانی ترجمه کتاب را به عنوان پژوهش زیاد قبول دارند. ۵۸/۱٪ اعضای علوم انسانی در مقابل ۳۶/۸٪ غیر علوم انسانی این تعریف را زیاد قبول دارند این تفاوت از نظر آماری کاملاً معنی‌دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ۳۳٪ می‌باشد.

جدول ۷- تعریف پژوهش (ترجمه کتاب) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه / تعریف
۵۱/۳	۶۳/۲	۴۱/۹	کم
۴۸/۷	۳۶/۸	۵۸/۱	زیاد
۱۵۴	۶۸	۸۶	جمع

$V = 0.33$ $Sig. = 0.001$

دسته سوم: فعالیتهای میدانی و عملیاتی

۸- کار در کارگاه یا آزمایشگاه

جدول شماره ۸ نشان می دهد که ۵۴/۷٪ کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی کار در کارگاه یا آزمایشگاه را زیاد به عنوان پژوهش قبول دارند. و ۴۵/۳٪ بقیه آن را متوسط یا کمتر پژوهش تعریف می کنند. لذا تفاوت قابل ملاحظه ای بین کسانی که آن را زیاد یا کم پژوهش محسوب می کنند وجود ندارد. همچنین ملاحظه می شود تفاوت مهم و قابل توجهی از لحاظ تعریف فوق بین گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی وجود ندارد، چنان که ۵۵/۲٪ گروه علوم انسانی و ۵۴/۳٪ غیر علوم انسانی از تعریف فوق به عنوان پژوهش زیاد طرفداری می کنند و ۴۴/۸٪ علوم انسانی و ۴۵/۷٪ غیر علوم انسانی کمی طرفدار این تعریف هستند. این تفاوت اندک از نظر آماری معنی دار محسوب نمی شود و ضریب همبستگی بین تعریف فوق و گروه تخصصی صفر است.

جدول ۸- تعریف پژوهش (کار در کارگاه یا آزمایشگاه) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه / تعریف
۴۵/۳	۴۵/۷	۴۴/۸	کم
۵۴/۷	۵۴/۳	۵۵/۲	زیاد
۱۳۷	۷۰	۶۷	جمع

$V = 0.0007$ $Sig. = 0.38$

۹ - کار میدانی یا عملیاتی

جدول شماره ۹ نشان می‌دهد که ۶۵/۷٪ کل اعضای هیأت علمی کار میدانی یا عملیاتی را زیاد پژوهش می‌دانند در حالی که ۳۴/۳٪ بقیه آن را متوسط یا کمتر پژوهش محسوب می‌کنند. بنابراین می‌توان گفت اکثر اعضای هیأت علمی یا ۲/۳ آنان این تعریف را به عنوان پژوهش زیاد قبول دارند. همچنین تفاوت قابل ملاحظه‌ای از لحاظ تعریف فوق به عنوان پژوهش بین اعضای گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی دیده می‌شود چنان که اعضای گروه علوم انسانی بیشتر از غیر علوم انسانی کار میدانی و عملیاتی را زیاد پژوهش می‌دانند. ۷۳/۶٪ گروه علوم انسانی در مقابل ۵۶/۵٪ غیر علوم انسانی تعریف فوق را به مقدار زیاد قبول دارند و بالعکس ۴۳/۵٪ غیر علوم انسانی در مقابل ۲۶/۴٪ علوم انسانی تعریف فوق را به مقدار متوسط یا کمتر قبول دارند. تفاوت مزبور از نظر آماری معنی‌دار است و ضریب همبستگی بین تعریف فوق و گروه تخصصی ۲۷٪ می‌باشد.

جدول ۹ - تعریف پژوهش (کار میدانی یا عملیاتی) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

کل هیأت علمی	غیر علوم انسانی	علوم انسانی	گروه تعریف
۴۳/۳	۴۳/۵	۲۶/۴	کم
۶۵/۷	۵۶/۵	۷۳/۶	زیاد
۱۳۴	۶۲	۷۲	جمع

$V = 0.27$ $Sig. = 0.003$

۱۰ - ترجمه مقاله

جدول شماره ۱۰ نشان می‌دهد که اکثر اعضای هیأت علمی که ۵۸٪ آنان را تشکیل می‌دهند، ترجمه مقاله را به مقدار متوسط یا کمتر به عنوان پژوهش تعریف می‌کنند و ۴۲٪ آن را زیاد پژوهش می‌دانند.

تفاوت قابل ملاحظه‌ای بین گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی از لحاظ طرفداری از تعریف فوق به عنوان پژوهش دیده می‌شود به طوری که گروه علوم انسانی بیشتر از غیر علوم انسانی ترجمه مقاله را زیاد پژوهش می‌دانند و ۴۹/۴٪ یا نیمی از اعضای گروه علوم

انسانی در مقابل ۱/۳ یا ۳۳/۳٪ اعضای غیر علوم انسانی ترجمه مقاله را زیاد پژوهش محسوب می‌کنند و بالعکس ۶۶/۷٪ غیر علوم انسانی در مقابل ۵۰/۶٪ علوم انسانی آن را متوسط یا کمتر پژوهش می‌دانند. تفاوت مزبور از لحاظ آماری کاملاً معنی دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ۳۴٪ می‌باشد.

جدول ۱۰ - تعریف پژوهش (ترجمه مقاله) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

گروه / تعریف	علوم انسانی	غیر علوم انسانی	کل هیأت علمی
کم	۵۰/۶	۶۶/۷	۵۸
زیاد	۴۹/۴	۳۳/۳	۴۲
جمع	۸۵	۷۲	۱۵۷

$V = 0.34$ $Sig. = 0.001$

دسته چهارم - اجرای طرح پژوهشی

۱۱ - اجرای طرح پژوهشی

جدول شماره ۱۱ نشان می‌دهد که اکثریت عظیمی که ۸۵/۳٪ کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی را تشکیل می‌دهند، اجرای طرح پژوهشی را به مقدار زیاد پژوهش محسوب می‌کنند و فقط ۱۴/۷٪ بقیه آن را متوسط یا کمتر پژوهش می‌دانند. همچنین تفاوت قابل ملاحظه‌ای بین اعضای گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی از لحاظ قبول تعریف فوق دیده می‌شود، به طوری که اعضای غیر علوم انسانی بیشتر از علوم انسانی طرفدار تعریف فوق هستند. ۹۵/۸٪ اعضای گروه غیر علوم انسانی در مقابل ۷۶/۵٪ علوم انسانی اجرای طرح پژوهشی را زیاد پژوهش می‌دانند در حالی که ۲۳/۵٪ اعضای گروه علوم انسانی در مقابل ۴/۲٪ غیر علوم انسانی آن را متوسط یا کمتر پژوهش تعریف می‌کنند. تفاوت مزبور از لحاظ آماری کاملاً معنی دار است و ضریب همبستگی بین تعریف فوق با گروه تخصصی ۳۸٪ می‌باشد و این همبستگی کاملاً معنی دار است.

جدول ۱۱- تعریف پژوهش (اجرای طرح پژوهشی) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

گروه / تعریف	علوم انسانی	غیر علوم انسانی	کل هیأت علمی
کم	۲۳/۵	۴/۲	۱۴/۷
زیاد	۷۶/۵	۹۵/۸	۸۵/۳
جمع	۸۵	۷۱	۱۵۶

$V = 0.38$ $Sig. = 0.000$

۱۲- همکاری با طرح پژوهشی

جدول شماره ۱۲ نشان می‌دهد که ۶۲/۷٪ کل اعضای هیأت علمی همکاری با طرح پژوهشی را زیاد به عنوان پژوهش تعریف می‌کنند در حالی که ۳۷/۳٪ بقیه آن را متوسط یا کمتر پژوهش محسوب می‌کنند. ملاحظه می‌شود اعضای گروه غیر علوم انسانی و به طور قابل توجهی بیشتر از اعضای گروه علوم انسانی همکاری با طرح پژوهشی را زیاد به عنوان پژوهش تعریف می‌کنند. چنان که ۸۰/۶٪ گروه غیر علوم انسانی در مقابل ۴۶/۹٪ علوم انسانی آن را زیاد پژوهش می‌دانند و بالعکس ۵۳/۱٪ علوم انسانی در مقابل ۱۹/۴٪ غیر علوم انسانی آن را متوسط یا کمتر پژوهش محسوب می‌دانند. این تفاوت از لحاظ آماری معنی دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با گروه تخصصی ۳۸٪ می‌باشد.

جدول ۱۲- تعریف پژوهش (همکاری طرح پژوهشی) بر حسب گروه تخصصی (درصد)

گروه / تعریف	علوم انسانی	غیر علوم انسانی	کل هیأت علمی
کم	۵۳/۱	۱۹/۴	۳۷/۳
زیاد	۴۶/۹	۸۰/۶	۶۲/۷
جمع	۸۱	۷۲	۱۵۳

$V = 0.38$ $Sig. = 0.0002$

خلاصه و نتیجه گیری

جدول شماره ۱۳ وضعیت مقایسه گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی را از لحاظ تعریف پژوهش نشان می دهد .

جدول ۱۳ - مقایسه علوم انسانی و غیر علوم انسانی از لحاظ تعاریف پژوهش (درصد)

سطح معنی داری	تاریخ همپوشانی	کل هیات علمی		غیر علوم انسانی		علوم انسانی		گروه تخصصی	تعریف پژوهش
		زیاد	کم	زیاد	کم	زیاد	کم		
									دسته اول
۰/۴۱	۰/۱۶	۵۸/۳	۴۱/۷	۶۶/۲	۳۳/۸	۵۱/۸	۴۸/۲		۱ - راهنمایی رساله
۰/۷۳	۰/۱۲	۷۲/۲	۲۷/۸	۷۲/۵	۲۷/۵	۷۲	۲۸		۲ - مطالعه
۰/۳۶	۰/۱۸	۷۱/۷	۲۸/۳	۷۷/۸	۲۲/۲	۶۶/۷	۳۳/۳		۳ - شرکت در سمینار
									دسته دوم:
۰/۰۳	۰/۲۵	۸۲/۹	۱۷/۱	۹۱/۷	۸/۳	۷۵/۶	۲۴/۴		۴ - تألیف مقاله
									دسته سوم:
۰/۳۸	۰/۰۰۷	۵۴/۷	۴۵/۳	۵۴/۳	۴۵/۷	۵۵/۲	۴۴/۸		۸ - کار آزمایشگاهی
۰/۰۳	۰/۲۷	۶۵/۷	۳۴/۳	۵۶/۵	۴۳/۵	۷۳/۶	۲۶/۴		۹ - کار میدانی
۰/۰۰۱	۰/۳۴	۴۲	۵۸	۳۳/۳	۶۶/۷	۴۹/۴	۵۰/۶		۱۰ - ترجمه مقاله
									دسته چهارم:
۰/۰۰۰	۰/۳۸	۸۵/۳	۱۴/۷	۹۵/۸	۴/۲	۷۶/۵	۲۳/۵		۱۱ - اجرای طرح
۰/۰۰۲	۰/۳۸	۶۲/۷	۳۷/۳	۸۰/۶	۱۹/۴	۴۶/۹	۵۳/۱		۱۲ - همکاری با طرح
۰/۳۷	۰/۱۶	۸۰/۶	۱۹/۴	۷۶/۱	۲۳/۹	۸۴/۳	۱۵/۷		۵ - تألیف کتاب
۰/۰۱	۰/۳۰	۵۳/۷	۴۶/۳	۴۲/۲	۵۷/۸	۶۲/۷	۳۷/۳		۶ - نقد یا تصحیح
۰/۰۰۱	۰/۳۳	۴۸/۷	۵۱/۳	۳۶/۸	۶۳/۲	۵۸/۱	۴۱/۹		۷ - ترجمه کتاب

به طور خلاصه، تفاوت‌های زیر از لحاظ تعریف پژوهشی بین علوم انسانی و غیر علوم انسانی معنی دار است :

۱ - اعضای گروه علوم انسانی بیشتر از علوم غیر انسانی تعاریف زیر را زیاد به عنوان پژوهش قبول دارند :

۱ - ۱ - نقد یا تصحیح (حدود ۲۰٪ تفاوت)

۲ - ۱ - کار میدانی یا عملیاتی (حدود ۱۷٪ تفاوت)

۳ - ۱ - ترجمه مقاله (حدود ۱۶٪ تفاوت)

۴ - ۱ - ترجمه کتاب (حدود ۲۱٪ تفاوت)

۲ - اعضای گروه غیر علوم انسانی بیشتر از علوم انسانی تعاریف زیر را زیاد به عنوان پژوهش قبول دارند :

۱ - ۲ - تألیف مقاله (حدود ۱۶٪ تفاوت)

۲ - ۲ - اجرای طرح پژوهشی (حدود ۲۴٪ تفاوت)

۳ - ۲ - همکاری با طرح پژوهشی (حدود ۳۳٪ تفاوت)

از لحاظ سایر تعاریف قابل ملاحظه و معنی داری بین گروه علوم انسانی و غیر علوم انسانی دیده نمی‌شود. و این تعاریف به راهنمایی رساله، مطالعه، شرکت در سمینار، تألیف کتاب و کار آزمایشگاهی مربوطند. توضیح اینکه اکثریت اعضای هیأت علمی تعاریف مزبور را به عنوان پژوهش قبول دارند.

رابطه تعریف پژوهش با تمایل به انواع فعالیت علمی

۱ - رابطه تعریف پژوهش با تمایل به تألیف

۱ - ۱ - تأثیر تعریف تألیف کتاب به عنوان پژوهش، تمایل به پژوهش

جدول شماره ۱۴ نشان می‌دهد که ۱۸/۹ درصد کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی تألیف کتاب را به میزان زیاد پژوهش می‌دانند. ملاحظه می‌شود کسانی که تعریف کتاب را زیاد پژوهش می‌دانند تمایل بیشتری نیز به تألیف دارند چنان که ۷۶/۷ درصد کسانی که تألیف کتاب را زیاد پژوهش می‌دانند تمایل زیادی به تألیف کتاب دارند در حالی که این نسبت در بین کسانی که تألیف کتاب را کمی پژوهش می‌دانند ۵۳/۳ درصد است. تفاوت مزبور از نظر آماری کاملاً معنی دار است و ضریب همبستگی بین دو متغیر فوق ۲۰٪ است.

جدول ۱۴ - رابطه تعریف تألیف کتاب به عنوان پژوهش با تمایل به تألیف (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف تمایل
-	۲۳/۳	۴۶/۷	کم
-	۷۶/۷	۵۳/۳	زیاد
۱۰۰	۸۱/۱	۱۸/۹	کل هیأت علمی
۱۵۹	۱۲۹	۳۰	جمع

Pearsons R = 0.20 Sig = 0.004

۱-۲ - تأثیر تعریف همکاری با طرح به عنوان پژوهش بر تمایل به تألیف

جدول شماره ۱۵ نشان می دهد که ۳۶/۲ درصد کل اعضای هیأت علمی همکاری با طرح پژوهشی را به مقدار کمی پژوهش تعریف می کنند در حالی که ۶۳/۸ درصد بقیه آن را زیاد پژوهش می دانند. همچنین ملاحظه می شود کسانی که همکاری با طرح را کمتر پژوهش تعریف می کنند بیشتر تمایل به تألیف دارند چنان که ۸۱/۸ درصد کسانی که آن را به مقدار کمی پژوهش تعریف کرده اند. در مقابل ۶۶ درصد کسانی که آن را به مقدار زیاد پژوهش تعریف کرده اند تمایل زیاد به تألیف نشان داده اند. این تفاوت از نظر آماری کاملاً معنی دار است و ضریب همبستگی بین میزان تعریف پژوهش و میزان تمایل به تألیف ۰/۱۷ - است، یعنی هر چقدر میزان تعریف پژوهش برای همکاری با طرح کمتر باشد میزان تمایل به تألیف بیشتر است.

جدول ۱۵ - رابطه تعریف همکاری با طرح به عنوان پژوهش با تمایل به تألیف (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف تمایل
-	۳۴	۱۸/۲	کم
-	۶۶	۸۱/۸	زیاد
۱۰۰	۶۳/۸	۳۶/۲	کل هیأت علمی
۱۵۲	۹۷	۵۵	جمع

R = - 0.74 Sig = 0.002

۱-۲ - تأثیر تعریف ترجمه کتاب به عنوان پژوهش بر تمایل تألیف

جدول شماره ۱۶ نشان می‌دهد که ۵۲/۳ درصد کل اعضای هیأت علمی ترجمه کتاب را به مقدار کمی پژوهش می‌دانند در حالی که ۴۷/۷ درصد آن را زیاد پژوهش تعریف می‌کنند.

کسانی که ترجمه کتاب را زیاد پژوهش می‌دانند تمایل بیشتری به تألیف کتاب نشان داده‌اند، چنان که ۸۲/۲ درصد کسانی که ترجمه کتاب را زیاد پژوهش تعریف می‌کنند در مقابل ۶۳/۸ درصد کسانی که آن را کم پژوهش می‌دانند تمایل زیادی به تألیف نشان داده‌اند. این تفاوت از نظر آماری کاملاً معنی‌دار است و ضریب همبستگی تعریف و تمایل ۰/۲۱ است.

جدول ۱۶ - تعریف ترجمه کتاب به عنوان پژوهش با تمایل به تألیف (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف تمایل
-	۱۷/۸	۳۶/۳	کم
-	۸۲/۲	۶۳/۷	زیاد
۱۰۰	۴۷/۳	۵۲/۳	کل هیأت علمی
۱۵۳	۷۳	۸۰	جمع

$R = 0.21$ $Sig = 0.005$

۲ - تأثیر تعریف پژوهش بر تمایل به ترجمه

۱-۲ - تأثیر تعریف تألیف مقاله بر تمایل به ترجمه

جدول شماره ۱۷ نشان می‌دهد که ۱۷/۲ درصد کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی تألیف مقاله را به مقدار کم به عنوان پژوهش تعریف می‌کنند در حالی که ۸۲/۸ درصد بقیه آن را زیاد پژوهش تعریف می‌کنند. همچنین ملاحظه می‌شود کسانی که تألیف مقاله را کمتر به عنوان پژوهش تعریف می‌کنند بیشتر تمایل به ترجمه دارند، چنان که ۷۴/۱ درصد کسانی که تعریف کمی از مقاله به عنوان پژوهش دارند، در مقابل ۵۰ درصد کسانی که این

تعریف را زیاد می‌دانند تمایل زیاد به ترجمه دارند. به عبارت دیگر تعریف مقاله به عنوان پژوهش با تمایل به ترجمه همبستگی منفی دارد و ضریب همبستگی ۰/۱۸- است که از لحاظ آماری کاملاً معنی‌دار است.

جدول ۱۷ - رابطه تعریف تألیف مقاله به عنوان پژوهش یا تمایل به ترجمه (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف تمایل
-	۵۰	۲۵/۹	کم
-	۵۰	۷۴/۱	زیاد
۱۰۰	۸۲/۸	۱۷/۲	کل هیأت علمی
۱۵۷	۱۳۰	۲۷	جمع

$$R = -0.18 \quad \text{Sig} = 0.01$$

۲-۲ - تأثیر تعریف ترجمه کتاب به عنوان پژوهش بر تمایل به ترجمه

جدول شماره ۱۸ نشان می‌دهد که ۵۱/۶ درصد کل اعضای هیأت علمی ترجمه کتاب را به مقدار کم پژوهش می‌دانند در حالی که ۴۸/۴ درصد بقیه آن را زیاد پژوهش تعریف می‌کنند. همچنین ملاحظه می‌شود کسانی که ترجمه زیادتری از ترجمه کتاب به عنوان پژوهش دارند تمایل بیشتری نیز به ترجمه نشان داده‌اند، و بالعکس کسانی که این تعریف را کمتر دارند تمایل کمتری به ترجمه دارند. چنان که ۶۴/۹ درصد کسانی که تعریف مزبور را زیاد دارند در مقابل ۴۱/۸ درصد کسانی که این تعریف را کمتر دارند تمایل زیادی به ترجمه نشان داده‌اند. ضریب همبستگی تعریف و تمایل در این رابطه ۰/۲۳ است و این رابطه از نظر آماری کاملاً معنی‌دار است.

جدول ۱۸ - تعریف ترجمه کتاب به عنوان پژوهش با تمایل به ترجمه (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف / تمایل
-	۳۵/۱	۵۸/۲	کم
-	۶۴/۹	۴۱/۸	زیاد
۱۰۰	۴۸/۴	۵۱/۶	کل هیأت علمی
۱۵۳	۷۴	۷۹	جمع

$R = 0.23$ $Sig = 0.002$

۳-۲ - تأثیر تعریف کار میدانی به عنوان پژوهش بر تمایل به ترجمه

جدول شماره ۱۹ نشان می دهد ۳۵/۳ درصد کل اعضای هیأت علمی کار میدانی یا عملیاتی را به مقدار کم پژوهش تعریف می کنند در حالی که ۶۴/۷ درصد دیگر آنان را به مقدار زیاد پژوهش تعریف می کنند. ملاحظه می شود تعریف فوق از پژوهش با تمایل به ترجمه رابطه مستقیم و معنی دار دارد، به طوری که کسانی که کار میدانی را زیاد پژوهش تعریف می کنند تمایل زیاد به ترجمه دارند و بالعکس. چنان که ۶۲/۸ درصد کسانی که کار میدانی را زیاد پژوهش می دانند در مقابل ۴۴/۷ درصد کسانی که آن را کم پژوهش می دانند تمایل زیاد به ترجمه دارند و بالعکس ۵۵/۳ درصد کسانی که آن را کم پژوهش می دانند در مقابل ۳۷/۲ درصد کسانی که آن را زیاد پژوهش می دانند تمایل کم به ترجمه دارند. این رابطه از نظر آماری کاملاً معنی دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق از پژوهش با تمایل به ترجمه ۱۷ درصد است.

جدول ۱۹ - رابطه تعریف کار میدانی به عنوان پژوهش با تمایل به ترجمه (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف / تمایل
-	۳۷/۲	۵۵/۳	کم
-	۶۲/۸	۴۴/۷	زیاد
۱۰۰	۶۴/۷	۳۵/۳	کل هیأت علمی
۱۳۳	۸۶	۴۷	جمع

$R = 0.17$ $Sig = 0.002$

۴- ۲- تأثیر تعریف مطالعه به عنوان پژوهش بر تمایل به ترجمه

جدول شماره ۲۰ نشان می‌دهد که ۲۸/۹ کل اعضای هیأت علمی مطالعه را به مقدار کم پژوهش تعریف می‌کنند در حالی که ۷۱/۱ درصد بقیه آنان آن را زیاد پژوهش محسوب می‌کنند. ملاحظه می‌شود تعریف مطالعه به عنوان پژوهش بر تمایل به ترجمه تأثیر دارد. به عبارت دیگر کسانی که مطالعه را زیاد پژوهش می‌دانند تمایل بیشتری به ترجمه دارند. چنان که ۶۰/۴ درصد کسانی که مطالعه را زیاد پژوهش می‌دانند در مقابل ۳۷/۲ درصد کسانی که آن را کم پژوهش می‌دانند تمایل زیاد به ترجمه نشان داده‌اند. و بالعکس، ۶۲/۸ درصد کسانی که آن را کم پژوهش می‌دانند در مقابل ۳۹/۶ درصد کسانی که زیاد پژوهش می‌دانند تمایل کم به ترجمه دارند. این تفاوت از نظر آماری کاملاً معنی‌دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با تمایل به ترجمه ۲۱ درصد است.

جدول ۲۰ - رابطه تعریف مطالعه به عنوان پژوهش با تمایل به ترجمه (درصد)

جمع	تعریف		تمایل
	زیاد	کم	
-	۳۹/۶	۶۲/۸	کم
-	۶۰/۴	۳۷/۲	زیاد
۱۰۰	۷۱/۱	۲۸/۹	کل هیأت علمی
۱۴۹	۱۰۶	۴۳	جمع

$$R = 0.21 \quad \text{Sig} = 0.005$$

۵- ۲- تأثیر تعریف ارتباطات علمی و شرکت در سمینارها به عنوان پژوهش بر تمایل به ترجمه

جدول شماره ۲۱ نشان می‌دهد که ۲۷/۶ درصد کل اعضای هیأت علمی ارتباطات علمی و شرکت در سمینارها را به مقدار کم پژوهش تعریف می‌کنند در حالی که ۷۲/۴ درصد بقیه آن را زیاد پژوهش محسوب می‌کنند. ملاحظه می‌شود کسانی که این تعریف را کم دارا هستند تمایل کمتری به ترجمه نشان داده‌اند چنان که ۶۰/۲ درصد کسانی که این تعریف را زیاد دارا هستند در مقابل ۳۹/۵ درصد کسانی که این تعریف را کم دارا هستند تمایل زیاد به ترجمه دارند، در حالی که بالعکس ۶۰/۵ درصد کسانی که این تعریف را کم دارا هستند در مقابل ۳۹/۸ درصد کسانی که این تعریف را زیاد دارا هستند تمایل کم به

ترجمه نشان داده‌اند. این تفاوت از نظر آماری کاملاً معنی‌دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با تمایل به ترجمه ۱۹ درصد است.

جدول ۲۱ - رابطه تعریف شرکت در سمینارها به عنوان پژوهش با تمایل به ترجمه (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۳۹/۸	۶۰/۵	کم
-	۶۰/۲	۳۹/۵	زیاد
۱۰۰	۷۲/۴	۲۷/۶	کل هیأت علمی
۱۵۶	۱۱۳	۴۳	جمع

$R = 0.19$ $Sig = 0.001$

۳ - تأثیر تعریف پژوهش بر تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای

۳-۱ - تأثیر تعریف ترجمه کتاب به عنوان پژوهش بر تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای

جدول شماره ۲۲ نشان می‌دهد که ۵۰/۳ درصد کل اعضای هیأت علمی ترجمه کتاب را به مقدار کم پژوهش تعریف می‌کنند در حالی که ۴۹/۷ درصد بقیه آن را زیاد پژوهش می‌دانند. ملاحظه می‌شود در بین کسانی که ترجمه کتاب را زیاد پژوهش می‌دانند تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای بیشتر است تا کسانی که ترجمه کتاب را کم پژوهش تعریف می‌کنند، چنان که ۵۶/۳ درصد کسانی که ترجمه کتاب را زیاد پژوهش می‌دانند در مقابل ۴۰/۳ درصد کسانی که آن را کم پژوهش می‌دانند تمایل زیادی به تحقیقات کتابخانه‌ای دارند. این تفاوت از نظر آماری کاملاً معنی‌دار است و ضریب همبستگی نوع تعریف فوق از پژوهش با تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای ۱۶ درصد است.

جدول ۲۲ - رابطه تعریف کتاب به عنوان پژوهش با تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۴۳/۷	۵۹/۷	کم
-	۵۶/۳	۴۰/۳	زیاد
۱۰۰	۴۹/۷	۵۰/۳	کل هیأت علمی
۱۴۳	۷۱	۷۲	جمع

$R = 0.16$ $Sig = 0.02$

۲-۳ - تأثیر تعریف نقد یا تصحیح به عنوان پژوهش بر تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای

جدول شماره ۲۳ نشان می‌دهد که ۴۸/۹ درصد کل اعضای هیأت علمی نقد یا تصحیح را در رشته تخصصی خود به مقدار کم پژوهش تعریف می‌کنند در حالی ۵۱/۱ درصد بقیه آن را زیاد پژوهش می‌دانند. ملاحظه می‌شود کسانی که این تعریف را زیاد دارا هستند تمایل بیشتری به تحقیقات کتابخانه‌ای دارند تا کسانی که نقد یا تصحیح را کم پژوهش تعریف می‌کنند. چنان که ۵۶/۳ درصد کسانی که این تعریف را زیاد به عمل می‌آورد در مقابل ۳۹/۷ درصد کسانی که آن را کم پژوهش می‌دانند تمایل زیاد به تحقیقات کتابخانه‌ای دارند. این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار است و میزان همبستگی نوع تعریف از پژوهش و تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای حدود ۱۷ درصد می‌باشد.

جدول ۲۳ - رابطه تعریف نقد یا تصحیح به عنوان پژوهش با تمایل به تحقیقات کتابخانه‌ای (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۴۳/۷	۶۰/۳	کم
-	۵۶/۳	۳۹/۷	زیاد
۱۰۰	۵۱/۱	۴۸/۹	کل هیأت علمی
۱۳۹	۷۱	۶۸	جمع

$R = 0.17$ $Sig = 0.02$

۴ - تأثیر تعریف پژوهش بر تمایل به ارائه طرح پژوهشی به دانشگاه

۴-۱ - تأثیر تعریف اجرای طرح پژوهشی بر تمایل به ارائه طرح پژوهشی به دانشگاه

جدول شماره ۲۴ نشان می دهد که ۱۳/۲ درصد کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی تمایل کمی به ارائه طرح پژوهشی به دانشگاه نشان می دهند در حالی که ۸۶/۸ درصد بقیه تمایل زیاد به این امر دارند. ملاحظه می شود کسانی که مجری طرح پژوهشی بودن را به عنوان پژوهش در رشته خود زیاد تعریف می کنند تمایل بیشتری به اجرای طرح پژوهشی در دانشگاه دارند. چنان که ۵۷/۶ درصد کسانی که مجری طرح پژوهشی بودن را زیاد پژوهش محسوب می کنند در مقابل ۲۰ درصد آنان که این تعریف از پژوهش را کم به عمل می آورند تمایل زیادی به ارائه طرح پژوهشی به دانشگاه دارند. این تفاوت از نظر آماری کاملاً معنی دار است و ضریب همبستگی نوع تعریف پژوهش و تمایل به ارائه طرح پژوهشی ۲۵ درصد است.

جدول ۲۴ - رابطه تعریف اجرای طرح به عنوان پژوهش با تمایل به ارائه طرح پژوهشی به دانشگاه

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۴۲/۴	۸۰	کم
-	۵۷/۶	۲۰	زیاد
۱۰۰	۸۶/۸	۱۳/۲	کل هیأت علمی
۱۵۲	۱۳۲	۲۰	جمع

$$R = 0.25$$

$$\text{Sig} = 0.0008$$

۴-۲ - تأثیر تعریف همکاری با طرح به عنوان پژوهش بر تمایل به ارائه طرح پژوهشی به دانشگاه

جدول شماره ۲۵ نشان می دهد که ۳۶/۹ درصد کل اعضای هیأت علمی مورد بررسی همکاری با طرح پژوهشی را به مقدار کم پژوهش تعریف می کنند در حالی که ۶۳/۱ درصد بقیه آن را زیاد پژوهش محسوب می نمایند. ملاحظه می گردد کسانی که همکاری با طرح را زیاد پژوهش می دانند تمایل بیشتری به ارائه طرح پژوهشی دارند تا کسانی که آن را

کمی پژوهش تعریف می‌کنند. چنان که ۶۱/۷ درصد کسانی که همکاری با طرح را زیاد پژوهش می‌دانند در مقابل ۳۶/۴ درصد کسانی که آن را کمی پژوهش می‌دانند تمایل زیاد به اجرای طرح پژوهشی دارند، تفاوت مزبور از نظر آماری معنی‌دار است و ضریب همبستگی نوع تعریف پژوهش و تمایل به ارائه طرح پژوهشی ۲۴ درصد است.

جدول ۲۵ - تعریف همکاری با طرح به عنوان پژوهش با تمایل به ارائه طرح پژوهشی به دانشگاه

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۳۸/۳	۶۳/۶	کم
-	۶۱/۷	۳۶/۴	زیاد
۱۰۰	۶۳/۱	۳۶/۹	کل هیأت علمی
۱۴۹	۹۴	۵۵	جمع

$$R = 0.24$$

$$\text{Sig} = 0.001$$

۵ - تأثیر تعریف پژوهش بر تمایل به ارائه طرح پژوهشی به خارج دانشگاه

۱ - ۵ - تأثیر تعریف ترجمه کتاب به عنوان پژوهش بر تمایل به ارائه طرح به خارج دانشگاه

جدول شماره ۲۶ نشان می‌دهد کسانی که ترجمه کتاب را کمتر به عنوان پژوهش در رشته تخصصی خود تعریف می‌کنند تمایل بیشتری به ارائه طرح پژوهشی به خارج دانشگاه دارند، چنان که ۴۹/۴ درصد کسانی که ترجمه کتاب را به مقدار کمی پژوهش می‌دانند، در مقابل ۳۳/۳ درصد کسانی که آن را زیاد پژوهش می‌دانند تمایل زیادی به ارائه طرح پژوهشی به خارج از دانشگاه دارند این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار است و ضریب همبستگی تعریف فوق با تمایل مزبور معکوس و معادل ۰/۱۶ - می‌باشد.

جدول ۲۶ - رابطه تعریف ترجمه کتاب به عنوان پژوهش با تمایل به انجام پژوهش به خارج دانشگاه

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۶۶/۷	۵۰/۶	کم
-	۳۳/۳	۴۹/۴	زیاد
۱۰۰	۴۶/۴	۵۳/۴	کل هیأت علمی
۱۴۸	۶۹	۷۹	جمع

R = 0.16

Sig = 0.02

۲-۵- تأثیر تعریف اجرای طرح به عنوان پژوهش بر تمایل به ارائه طرح به خارج دانشگاه

جدول شماره ۲۷ نشان می دهد کسانی که اجرای طرح پژوهشی در دانشگاه را در رشته خود زیاد پژوهش محسوب می کنند بیشتر تمایل به ارائه طرح به خارج دانشگاه دارند به طوری که ۴۷/۷ درصد کسانی که اجرای طرح را زیاد پژوهش تعریف می کنند در مقابل ۱/۵ درصد کسانی که آن را کم پژوهش تعریف می کنند تمایل زیاد به ارائه طرح به خارج دانشگاه دارند. این تفاوت از نظر آماری معنی دار است و ضریب همبستگی تعریف و تمایل فوق ۲۷ درصد است.

جدول ۲۷ - رابطه تعریف اجرای طرح به عنوان پژوهش با تمایل به ارائه طرح به خارج دانشگاه (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۵۲/۳	۹۰/۵	کم
-	۴۷/۷	۹/۵	زیاد
۱۰۰	۸۶/۱	۱۳/۹	کل هیأت علمی
۱۵۱	۱۳۰	۲۱	جمع

R = 0.27

Sig = 0.0005

۳- ۵- تأثیر تعریف همکاری با طرح به عنوان پژوهش بر تمایل به ارائه طرح به خارج دانشگاه
جدول شماره ۲۸ نشان می‌دهد کسانی که همکاری با طرح را بیشتر به عنوان پژوهش
تعریف می‌کنند تمایل بیشتری نیز به ارائه طرح به خارج دانشگاه دارند چنان که ۵۳/۳
درصد کسانی که این تعریف را زیاد به عمل می‌آورند تمایل زیادی به ارائه طرح به خارج
دانشگاه دارند. این تفاوت از نظر آماری معنی دار است و همبستگی تعریف و تمایل فوق
۲۹ درصد است.

جدول ۲۸ - رابطه تعریف همکاری با طرح به ارائه طرح به خارج دانشگاه (درصد)

جمع	زیاد	کم	تعریف
			تمایل
-	۴۶/۷	۷۶/۴	کم
-	۵۳/۳	۲۳/۶	زیاد
۱۰۰	۶۲/۶	۳۷/۴	کل هیأت علمی
۱۴۷	۹۲	۵۵	جمع

$$R = 0.29$$

$$\text{Sig} = 0.0002$$

خلاصه و نتیجه گیری

نتایج تحقیق نشان داده است که بین نوع تعریف پژوهش در نظر اعضای هیأت علمی
با تمایل آنان به تدریس رابطه معنی داری وجود ندارد. به عبارت دیگر با هر نوع تعریف از
پژوهش تمایل به تدریس در همه اعضای هیأت علمی به طور نسبتاً یکسان وجود دارد و
تفاوت‌های مشاهده شده از نظر آماری معنی دار نبوده است.

در جداول قبلی مشاهده شد که بین انواع تعریف پژوهش در نظر اعضای هیأت علمی با
تمایل به انواع مختلف فعالیت علمی و پژوهشی رابطه معنادار وجود دارد. قاعده به دست
آمده این است که تمایل به انواع فعالیت معین با تعریف آن فعالیت به عنوان پژوهش رابطه
مثبت داشته است. به عبارت دیگر می‌توان گفت نوع تعریف یک فعالیت به عنوان پژوهش
بر تمایل به انجام آن فعالیت تأثیر مثبت داشته است. لذا می‌توان نتیجه گرفت که اعضای
هیأت علمی سعی دارند فعالیت‌هایی را که مایلند انجام دهند پژوهش تعریف کنند و آنچه
را که به آن تمایل ندارند کمتر پژوهش تعریف می‌کنند. بدیهی است تواناییها، انگیزه‌های

مادی و معنوی و امثال آنها نیز در این رابطه حایز اهمیت است که نیاز به تحلیل جداگانه دارد.

نهایتاً می‌توان گفت یکی از دلایل عدم تمایل اعضای هیأت علمی به اجرای طرحهای پژوهشی مصوب دانشگاه یا خارج آن تعریف نامساعدی است که اعضای هیأت علمی از این فعالیتها دارند. البته ممکن است این تعریف معلول عوامل دیگری مانند عدم فرصت یا عدم توانایی علمی و غیره نیز باشد.

شوریه‌شگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

فهرست منابع

الف - منابع فارسی

- آرون، ریمون (۱۳۶۳)؛ مراحل اساسی اندیشه در جامعه شناسی، ترجمه باقر پرهام، تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، جلد دوم.
- ترنر، جان اتان اچ. (۱۳۷۳)؛ ساخت نظریه جامعه شناسی، ترجمه عبدالعلی لهسایی زاده، شیراز: انتشارات نوید.
- توسلی، غلامعباس (۱۳۷۰)؛ نظریه‌های جامعه شناسی، تهران: سمت، چاپ دوم.
- توکل، محمد (۱۳۷۰)؛ جامعه شناسی علم، تهران: مؤسسه علمی فرهنگی نص.
- رابرتسون، یان (۱۳۷۴)؛ درآمدی بر جامعه (با تاکید بر نظریه های کارکرد گرای، ستیزه، کنش متقابل نمادی)، ترجمه حسین بهروان، مشهد: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، چاپ دوم.
- محسنی، منوچهر (۱۳۷۳)؛ مبانی جامعه شناسی علم، تهران: ناشر کتابخانه طهوری.

ب - منابع خارجی

- Merton, Robert K. (1973). *The Sociology of science: Theoretical and empirical, investigations*, of Chicago Press.
- Parsons, Talcott, S. (1966). *Societies, foundation of modern sociology*, Series Prentice Hall Inc, U.S.A.
- Parson, Talcott (1968). *The Structure of social action*, Macmillan Co, U.S.A.
- Ritzer, George (1983). *Sociological theory*. Second Edition, A. Knopf Inc, New York.

شپوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی